

Mediakasvatuksen tilanne ja tarpeet Satakunnan alueen kouluissa

Raportti keväällä 2007 toteutetun
internet-kyselyn tuloksista

Saara Haaslahti

MekASTUS

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	4
1.1. Mekastus-hanke	4
1.2. Mediakasvatuksen tilanne Suomessa	6
2. Internet-kysely.....	8
2.1. Kyselyn toteutus	8
2.2. Kyselyn rakenne	8
3. Kyselyn tulokset.....	10
3.1. Vastaajien taustat	10
3.2. Mediakasvatuksen tilanne ja toteutuminen	12
3.3. Mediakasvatuksen tarpeet	14
3.4. Mediakasvatusalan palveluja Satakunnassa	16
4. Yhteenveto.....	17
Lähteet.....	19

Mekastus-hanke

Projektipäällikkö Saara Haaslahti, saara.haaslahti@sekk.fi

Hallinnoija: Satakunnan Elävän Kuvan Keskus SEKK ry

Katariinankatu 18, 28100 Pori, www.sekk.fi

Rahoitus: Satakuntaliitto (Euroopan aluekehitysrahasto)

Kustantaja: Satakunnan Elävän Kuvan Keskus SEKK ry

ISBN 978-952-92-3255-0 (nid.)

ISBN 978-952-92-3256-7 (PDF)

Tekijä: Saara Haaslahti

Ulkoasu ja taitto: Essi Sipiläinen

Painopaikka: Karhukopio Oy, Pori

joulukuu 2007

Kiitokset Jaakko Suomiselle

(Turun Yliopiston Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitos)

1. Johdanto

Tämä raportti sisältää selvityksen Mediakasvatuksen tilanne ja tarpeet Satakunnassa –internetkyselyn tuloksista. Kysely toteutettiin osana Mekastus-kartoitushanketta. Raportin kokoamisesta vastasi Mekastus-hankkeen projektipäällikkö FM Saara Haaslahti.

1.1. Mekastus-hanke

Mekastus-hanke on Satakunnan Elävän Kuvan Keskus ry:n (SEKK) hallinnoima mediakasvatushanke, jonka toiminta-alueena on Satakunta. Mekastus-hanke on käynnistynyt maaliskuussa 2007. Käynnissä oleva kartoitusvaihe kestää vuoden 2007 loppuun. Tämän jälkeen rahoitusta haetaan kolmevuotiselle hankkeelle (2008-2010). Hankkeen päärahoittajan toimii Satakuntaliitto, kyseessä on Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) avustus. SEKK:n yhteistyökumppaneita hankkeessa ovat:

- Satakunnan taidetoimikunta
- Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto
- Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan Piiri ry

Lisäksi yhteistyötä tehdään mm. Turun yliopiston Rauman opettajainkoulutuslaitoksen (ROKL) ja Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen sekä Taideteollisen korkeakoulun Porin Taiteen ja median osaston kanssa.

Mekastus-hankkeen taustalla on myös Satakunnan alueella vuoden 2006 alusta lähtien kokoontunut Mediakasvatusrinki. Mediakasvatusringin pyrkimyksenä on muun muassa hahmottaa mediakasvatuksen nykytilaa maakunnassa, verkottaa alan ammattilaisia ja pohtia toimenpiteitä paikallisen mediakasvatustoiminnan profiilin kohottamiseksi. Mediakasvatusrinki koostuu mediakasvatukseen kytköksissä olevien tahojen edustajista ja alan asiantuntijoista. Rinki on kaikille avoin ja näin ollen kokoonpano vaihtelee ja on elävä. Mediakasvatusrinki on kokoontunut säännöllisesti useamman kerran vuodessa. Ringin koollekutsujana toimii Satakunnan taidetoimikunta.

Satakunnan Elävän Kuvan Keskus SEKK ry on yksi Suomen kymmenestä, valtion tukemasta, alueellisesta elokuvakeskuksesta. SEKK:n toiminta-ajatuksena on ylläpitää ja kehittää elokuva- ja mediakulttuuria kaikissa sen muodoissa Satakunnan alueella. SEKK on perustettu vuonna 1993. SEKK on koko olemassaolonsa ajan keskittynyt toiminnassaan vahvasti mediakasvatukseen. SEKK:n tuottamia palveluja ovat muun muassa animaatio-, elokuva- ja mediatyöpajat sekä elokuvanäytökset kouluilla.

Mekastus-hankkeen tavoitteena on vakiinnuttaa kokemukselliseen ja toiminnalliseen oppimiseen perustuva toimintamalli kouluihin sekä luoda kattava mediakasvatusalan verkosto Satakuntaan. Vakiinnutettavan toimintamallin pohjana tulee olemaan SEKK:n kokemus yksittäisten työpajojen ja vastaavien järjestämisestä. Hankkeen kolme keskeistä toimintamuotoa ovat:

TOIMINTAMALLIT

- **Mediaviikko** – kouluissa toteutetaan kerran vuodessa mediaviikko, jonka aikana jokaisen oppiaineen opetuksessa otetaan huomioon mediakasvatuksellinen näkökulma. Mediaviikon aikana voidaan myös toteuttaa työpajoja, elokuvanäytöksiä ynnä muita sellaisia. Hankkeessa työskentelevä mediapedagogi toimii viikon aikana opettajien tukena mediakasvatuksessa. Myös valmiita opetusmateriaaleja ja -malleja hyödynnetään viikon aikana. Tavoitteena on, että viikon aikana opittuja taitoja käytetään säännöllisesti lukuvuoden aikana, jotta kokemuksellinen oppiminen mahdollistuu. Mediaviikko on taktinen väline, jonka avulla mediakasvatus pyritään integroimaan osaksi koulun jokapäiväistä toimintaa.

PALVELUT

- **Mediakasvatusverkosto** – SEKK kokoaa ja ylläpitää mediakasvatusalan toimijoiden verkostoa. Verkoston kautta alan toimijoiden on mahdollista esitellä toimintaansa ja tarjota palvelujaan.
- **SEKK - mediakasvatuksen palvelukeskus Satakunnassa** – SEKK:sta luodaan mediakasvatuksen osaamista ja palveluja välittävä ja kanavoiva keskus. Näin kaikissa mediakasvatusta koskevissa asioissa voi kääntyä yhden tahon puoleen, joka osaa neuvoa mistä tarvittava tieto löytyy.

VERTAISTUKI

- **Resurssikoulujärjestelmä** – Muutamista Satakunnan alueella olevista kouluista kehitetään niin sanottuja resurssikouluja, jotka profiloituvat mediaan ja mediakasvatukseen painottuviksi kouluiksi. Resurssikouluissa tulee olemaan sekä riittävä tekninen laitteisto että teoreettista osaamista mediakasvatuksen toteutusta varten. Resurssikoulut voivat tarpeen vaatiessa antaa osaamistaan ja laitteistojaan lähialueiden koulujen käyttöön.
- **Tukihenkilöverkosto** – Mediakasvatukseen perehtyneet opettajat muodostavat tukihenkilöverkoston, joka toimii sekä verkostoon kuuluvien, että muiden opettajien vertaistukena mediakasvatuksessa. Tukihenkilöverkoston jäsenet välittävät omaa osaamistaan ja käytännön kokemuksiaan muille opettajille.

1.2. Mediakasvatuksen tilanne Suomessa

Mediakasvatus on noussut viime vuosina julkisessa keskustelussa aiempaa voimakkaammin esille. Yhteiskunnan muuttuminen mediavälitteiseksi sekä teknologian nopea kehitys ovat luoneet paineita kansalaisten medialukutaidon kehittämiseksi. Medialukutaito nähdään taitona, joka tulisi olla jokaisen kansalaisen hallinnassa. Mediakasvatuksen kasvanut merkitys näkyy muun muassa siinä, että vuonna 2005 toteutettiin oikeusministeriön toimeksiannosta Mediakasvatuksen kehittämistarpeet-projekti. Projektin tavoitteena oli hahmottaa mediakasvatuskenttää, sekä siihen liittyviä mahdollisuuksia ja kehittämistarpeita. Keskiössä oli nimenomaan kansalaisten medialukutaidon edistäminen.¹ Tänä vuonna julkaistiin Opetusministeriön asettaman työryhmän tekemä *Ehdotus toimenpideohjelmaksi mediataitojen ja -osaamisen kehittämiseksi osana kansalais- ja tietoyhteiskuntataitojen edistämistä*², joka pohjautuu osittain edellä mainittuun mediakasvatuksen kehittämistarpeiden selvitykseen. Työryhmän asettamisen taustalla olivat ennen muuta mediakasvatuksen ajankohtaisuus ja tärkeys osana kansalaistaitoja, mutta myös ongelmat sen toteutumisessa. Toimenpideohjelma sisälsi ehdotuksia, jotka olivat osittain hyvin samansuuntaisia kuin Mekastus-hankkeen suunnitellut toiminnot³. Esimerkiksi ehdotukset koulujen teknisen laitteiston ja materiaalien saatavuuden parantamisesta, verkostoitumisesta sekä opettajien ja oppilaitosten edelleen kouluttautumisesta löytyvät Mekastus-hankkeen sisällöistä.

Mediakasvatus kuuluu perusopetuksen Viestintä ja mediataito-aihekokonaisuuteen ja on näin ollen kirjattu opetussuunnitelmaan. Aihekokonaisuudet ovat kasvatus- ja opetustyön keskeisiä painopistealueita, joiden tavoitteet ja sisällöt sisältyvät useisiin oppiaineisiin. Niiden kautta vastataan myös ajan koulutushaasteisiin. Aihekokonaisuudet toteutuvat eri oppiaineissa niille luonteenomaisista näkökulmista oppilaan kehitysvaiheen edellyttämällä tavalla. Opetussuunnitelmaa laadittaessa aihekokonaisuudet tulee sisällyttää yhteisiin ja valinnaisiin oppiaineisiin, sekä yhteisiin tapahtumiin, ja niiden tulee näkyä koulun toimintakulttuurissa.⁴

Viestintä- ja mediataitoaihekokonaisuuden päämääränä on kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja, edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja. Viestintätaidoista painotetaan osallistuvaa, vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä viestintää. Mediataitoja tulee harjoitella sekä viestien vastaanottajana että tuottajana.⁵

¹Kotilainen & Sintonen, 2005.

²Sinko, Väyrynen & Kaihari-Salminen, 2007.

³Kts. Mekastus-hankesuunnitelma

⁴Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2004.

⁵Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2004.

Toukokuussa Vaasassa järjestettyyn mediakasvatusta käsittelevään Medialukutaito.nyt -konferenssiin osallistui lähes 200 mediakasvatuksesta kiinnostunutta sekä Suomesta että ulkomailta. Konferenssin lopuksi julkaistiin kannanotto konferenssissa esiin nousseiden näkemysten pohjalta pohjoismaisen mediakasvatuksen edistämiseksi. Kananotossa todetaan, että medialukutaitoa tulee edistää, ja että pohjoismaiden tulisi käynnistää yhteistyössä medialukutaidon kehittämisohjelma. Kananoton mukaan medialukutaitoa ei käsitellä tarpeeksi opettajankoulutuksessa missään pohjoismaassa, ja että akateeminen tutkimus aiheesta on vähäistä, vaikkakin lapset ja nuoret käyttävät yhä enenevässä määrin mediaa. Kehittämisohjelmassa tulee painottaa mediakasvatusta sekä ammattikoulutusta median alalla. Lisäksi medialukutaidon tutkimusta ja tutkijakoulutusta tulee edistää.⁶

Seuraavassa muutamia havaintoja, jotka ovat nousseet esiin mediakasvatuksen kentällä viime aikoina:

- Koulun ja kodin välillä mediankäytössä on selkeä ero; kotona medioita käytetään huomattavasti enemmän kuin koulussa, vastaanottajan rooli korostuu.
- Koululaitos tuntuu jämähtäneen perinteisiin käytänteisiin -> tarvitaan perustavanlaatuisia muutoksia opetuksen käytäntöihin.
- Opettajille markkinoitava asennemuutosta.
- Mediakasvatus ei ole mikään erillinen harmaa alue, jota on vaikea hahmottaa, vaan varsin pienet toimintatapojen muutokset voivat vaikuttaa merkittävästi mediakasvatuksen toteutumiseen.

Mediakasvatuksen osalta tarvitaan laajamittaisia muutoksia sekä teoretian että käytännön tasolla, kaikkea ei ole mahdollista tehdä yksittäisten hankkeiden puitteissa. Mediakasvatuksen kentällä kohdataan muun muassa seuraavia haasteita:

- Koulujen välillä on suuria eroja mediakasvatuksen toteutuksessa.
- Tekniset valmiudet vaihtelevat suuresti.
- Osa opettajista on erittäin kiinnostuneita mediakasvatuksesta, miten saadaan muiden kiinnostus heräämään?
- Mediakasvatuksen tärkeyden sisäistäminen myös päättäjien taholla.

---

⁶ <http://www.mediakasvatus.fi/vasa>

2. Internet-kysely

2.1. Kyselyn toteutus

Mekastus-hankkeen kartoitusvaiheen yhtenä tavoitteena on kartoittaa mediakasvatuksen tilannetta Satakunnassa. Koska hankkeen kohderyhminä ovat ensisijaisesti sekä perus- että toisen asteen koulut, oli loogista alkaa selvittää tilannetta opettajien kautta. Kysely on toteutettu Internet-kyselynä. Internet-kysely oli tätä hanketta ajatellen luonnollinen valinta juuri sen mediakeskeisyyden takia. Valmis kyselynluontiohjelma teki kyselyn toteuttamisesta ja tiedonkeruusta helppoa. Kyselyn kohderyhminä olivat kaikki Satakunnan alueen perus- ja toisen asteen opettajat. Kyselyä levitettiin sähköpostitse toimittamalla kysely sekä oppilaitosten rehtoreille että koulusihteereille tai kanslisteille, joita pyydettiin välittämään kysely koulujen opettajakunnille. Vastaanottajien sähköpostiosoitteita oli 246 kappaletta. Sähköpostiosoitteet saatiin Länsi-Suomen lääninhallituksen sivuilla olevalta koulujen yhteystietolistalta. Koulujen opettajakunnat huomioon ottaen kyselyn vastaanottajajoukko oli kuitenkin huomattavasti laajempi.

Riskinä tällaisessa jakelutavassa on se, että viesti ei välity eteenpäin. Kysely toimitettiin ensimmäisen kerran toukokuun alussa. Vastauksia tuli toukokuun puoleenväliin mennessä noin 60, minkä jälkeen kyselylinkki toimitettiin samalle vastaanottajajoukolle uudestaan. Tämän seurauksena vastausten määrä toukokuun loppuun mennessä oli 88 kappaletta. Vaikka kyselyn kohderyhmä oli vastaajamäärään nähden melko suuri, voidaan vastausten määrää kuitenkin pitää tyydyttävänä.

Kysely on tehty yhteistyössä tuottamisen läänintaiteilija Tuuli Penttinen-Lampisuon kanssa sekä Mekastus-hankkeen työryhmän kommentteja kuunnellen. Kyselyä käsiteltiin myös Mediakasvatusringin tapaamisessa.

2.2. Kyselyn rakenne

Kysely koostuu neljästä osiosta:

- A. Taustatiedot
- B. Mediakasvatuksen tilanne ja toteutuminen tällä hetkellä
- C. Mediakasvatuksen tarpeet
- D. Mediakasvatusalan palveluja Satakunnassa

Ensimmäisen osan kysymysten avulla on pyritty hahmottamaan vastaajajoukon taustatietoja, kuten ikää, opetettavaa ainetta, koulun kokoa, ynnä muuta sellaista. Näiden tietojen avulla voi esimerkiksi pyrkiä selvittämään onko mediakasvatuksesta kiinnostuneilla opettajilla joitakin yhteisiä tekijöitä, jokin yhdenmukainen profiili.

Myös opettajien mediakasvatustilasta ja -koulutusta pyritään selvittämään tässä osiossa. Toisessa osassa selvitetään, mikä on mediakasvatuksen tilanne tällä hetkellä Satakunnan alueen kouluissa. Kysymysten avulla kartoitetaan muun muassa koulujen mediakasvatukseen liittyviä resursseja, niin teoreettisia kuin teknisiäkin.

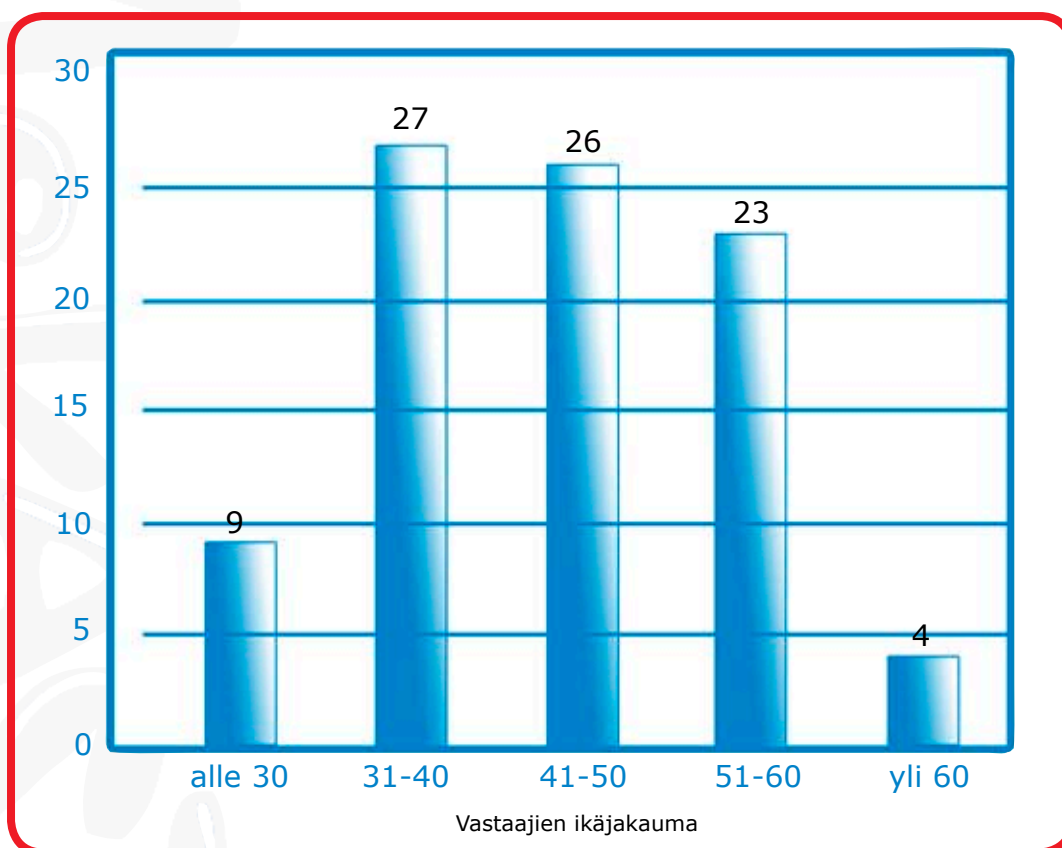
Kolmas osa kartoittaa, millä tavalla kouluissa mediakasvatuksen suhteet ovat. Tämän osan avulla pyrittiin selvittämään esimerkiksi kaipaavatko opettajat lisää koulutusta mediakasvatuksesta, lisää laitteistoja kouluihin tai ulkopuolisten vetämiä kursseja oppilaille. Tässä osassa pyydettiin myös opettajien mielipidettä suunnitelluista hankkeista.

Viimeisessä, neljännessä osassa kartoitettiin mediakasvatukseen liittyvien palvelujen tunnettuutta opettajien keskuudessa. Pääasiassa keskityttiin siihen, kuinka hyvin opettajat tuntevat hankkeessa mukana olevia mediakasvatusta toteuttavia tahojia ja niiden palveluja.

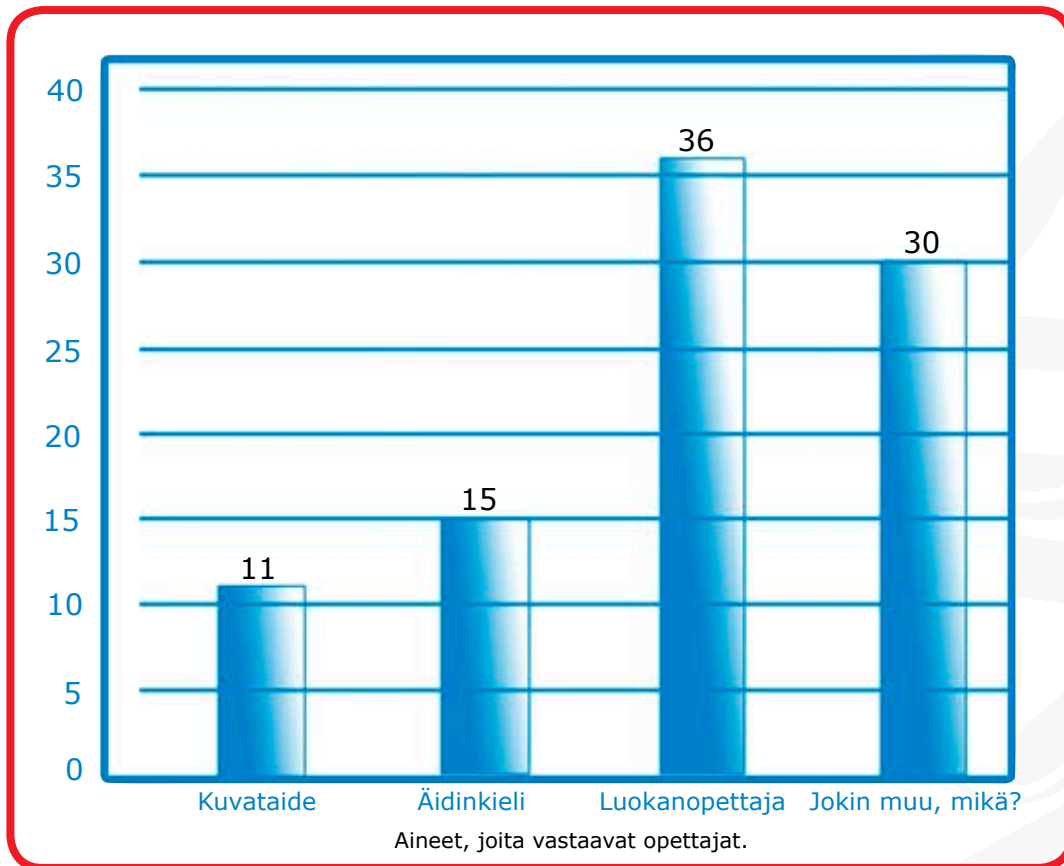
3. Kyselyn tulokset

3.1. Vastaajien taustat

Kyselyyn vastanneista suurin osa, hieman alla 90 prosenttia, sijoittui ikähaarukkaan 30-60-vuotta. Kyseinen ikähaarukka oli vielä jaettu kolmeen osaan, joihin vastaajat jakautuivat melko tasaisesti. Alle 30-vuotiaita kyselyyn vastasi noin 10 prosenttia ja yli 60-vuotiaita vain reilu 3 prosenttia vastaajista.

Naisia vastaajista oli 66,7% ja miehiä 33,3%. Luokanopettajia oli vastaajien joukossa eniten, lähes 40%. Kuvataideopettajia 12,5% ja äidinkielen opettajia 17%. Muita aineenopettajia oli noin 34%. Aineiden kirjo oli laaja. Tässä yhteydessä tulee huomioida se, että kysely toimitettiin myös toisen asteen oppilaitoksiin, joten joukossa oli jonkin verran perinteisistä poikkeavia aineita, kuten yritystoimintaa ja hoitotyötä.

Kuvataideopettajia olisi oletettavasti ollut vastaajien joukossa enemmän, koska opettussuunnitelmassa mediakasvatus sisältyy selkeimmin juuri kuvataideopetukseen.

Luokkia 1-6 opettavia vastanneista oli 41 %, yläasteen opettajia noin 28% ja lukiossa tai vastaavassa opettavia 40%. Kuten prosenttiluvuista näkyy, osa opettajista opettaa useammilla eri luokilla, esimerkiksi yläkoulussa ja lukiossa.

Eniten opettajia eli lähes 29% vastasi 250-400 oppilaan kouluista. Seuraavaksi eniten oli opettajia yli 400 oppilaan kouluista. 100-249 oppilaan kouluista oli opettajia noin 20% ja alle 50 sekä 50-99 oppilaan kouluista molemmista noin 13%.

Opettajista 23,3% ilmoitti opiskelleensa mediakasvatusta jollain tavalla. Muutamasta vastaajista olivat opiskelleet yliopistossa laajempiakin mediakasvatuksen opintokokonaisuuksia. Suurin osa oli kuitenkin osallistunut muutaman opintoviikon tai -pisteen mittaisiin täydennyskoulutuksiin tai yksittäisiin päivän tai parin koulutuksiin, kuten Mediamuffinssiin⁷.

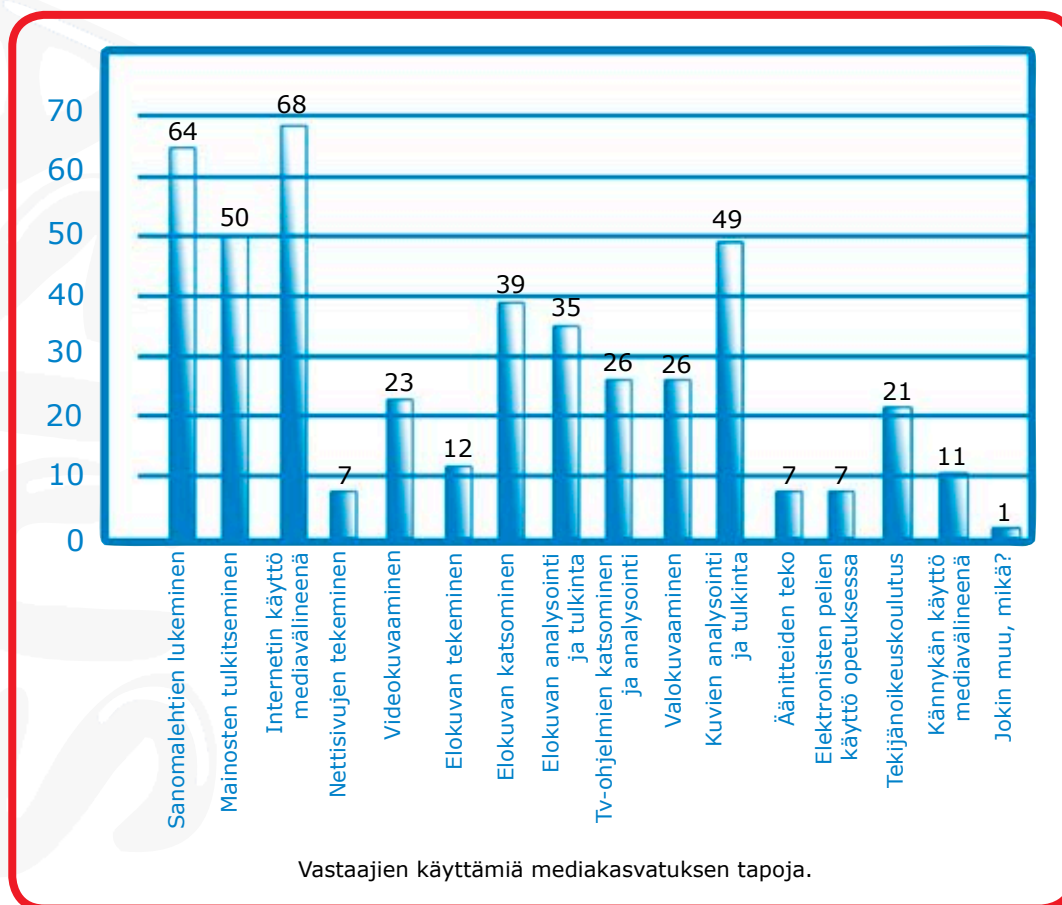
⁷<http://www.mediamuffinssi.fi/page.php>

3.2. Mediakasvatuksen tilanne ja toteutuminen

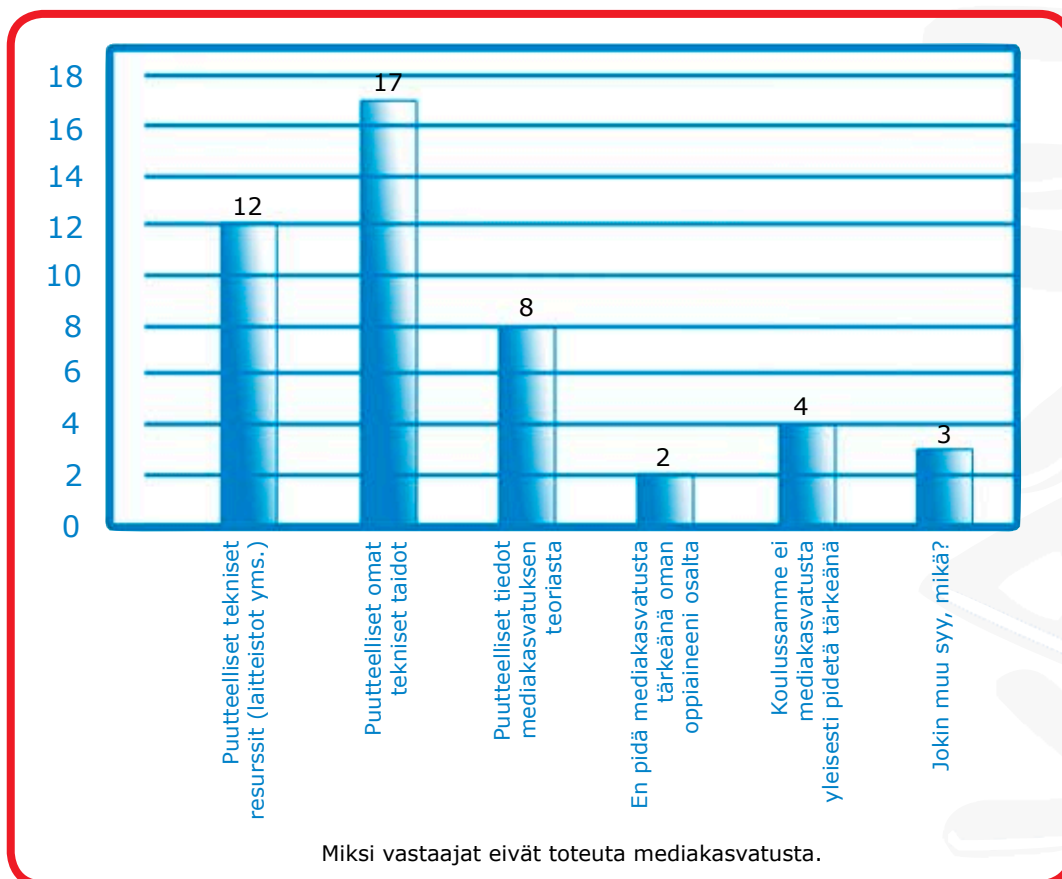
Vastaajista 60% kertoi mediakasvatuksen kuuluvan koulunsa opetussuunnitelmaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kuitenkin 40%:lla mediakasvatusta ei koulun opetussuunnitelmassa ollut, mikä on sinänsä mielenkiintoista, koska periaatteessa mediakasvatuksen tulisi sisältyä koulujen opetussuunnitelmaan.

Osa opettajista kertoi mediakasvatuksen kuuluvan jonkin tietyn oppiaineen piiriin, osa taas mainitsi läpäisyperiaatteen. Useimmiten yksittäisistä oppiaineista mainittiin äidinkieli ja sen jälkeen kuvataide. Näin ollen mediakasvatus mahdollisesti oletetaan kuuluvan pääsääntöisesti vain äidinkielen opetuksen harteille.

Lähes 93% opettajista vastasi toteuttavansa mediakasvatusta omassa opetuksessaan. Eniten mediakasvatusta opetettiin sanomalehtiä lukeamalla sekä internetiä käyttämällä. Myös kuvien analysointi ja mainosten tulkinta olivat varsin yleisesti käytettyjä mediakasvatuksen muotoja. Siitä huolimatta, että mediakasvatus ei kuulu koulun opetussuunnitelmaan, toteuttavat opettajat sitä siis kuitenkin varsin usein.

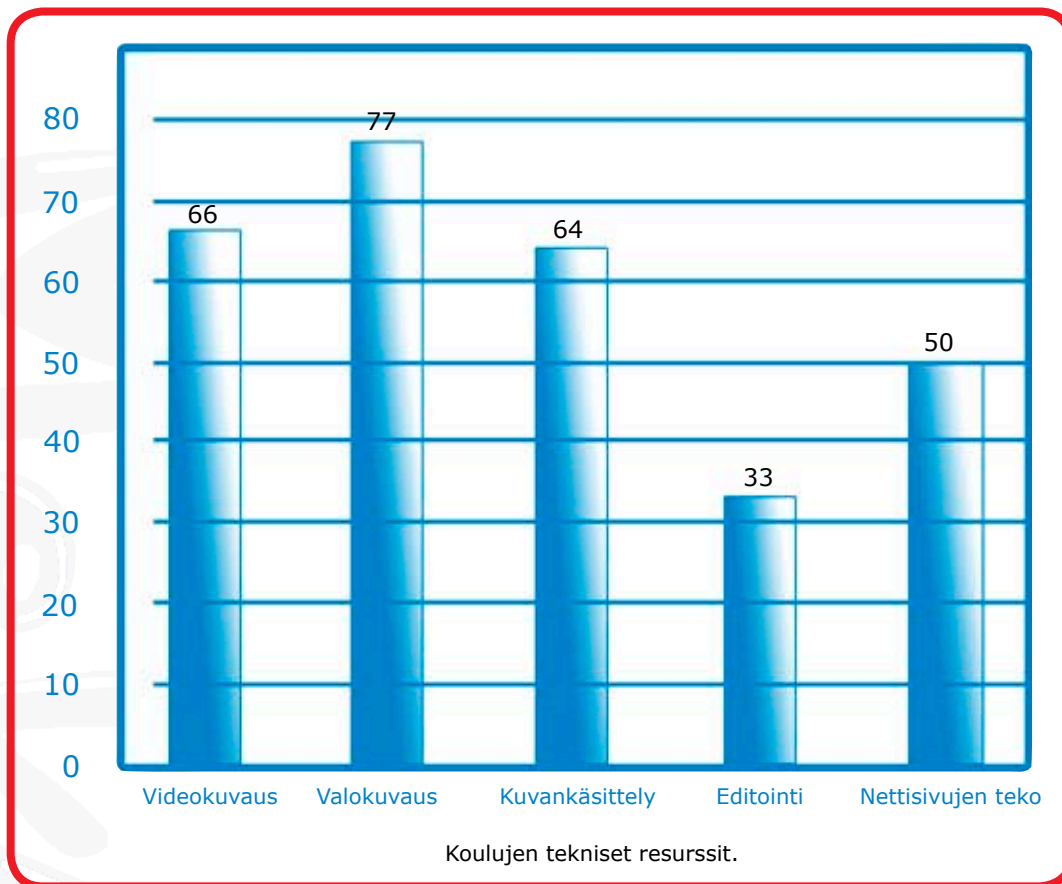

Suurimmaksi syyksi siihen, miksi mediakasvatusta toteutetaan vähän tai ei ollenkaan, opettajat kokevat omat puutteelliset tekniset taitonsa. Muita keskeisiä syitä olivat puutteelliset tekniset resurssit sekä puutteelliset teoreettiset tiedot mediakasvatuksesta. Vastaajista 16% kertoi, ettei mediakasvatusta pidetä heidän kouluissaan tärkeänä asiana ja 8%:n mielestä mediakasvatusta ei ole oleellista heidän oman oppiaineensa osalta.

Kun vastaajia pyydettiin luettelemaan mediakasvatuksen painopistealueet tärkeysjärjestyksessä, nousi tärkeimmäksi kriittinen medialukutaito, toiseksi tärkeimpänä nähtiin kokemuksellinen oppiminen, kolmantena itseilmaisuus, neljäntenä tekninen osaaminen ja vasta viimeisenä itse tekeminen. Toisaalta itse tekeminen liittyy olennaisesti esimerkiksi itseilmaisuun ja tekniseen osaamiseen. Vastausten perusteella tekemistä sinänsä, ilman selvää perustelua, ei koeta merkittävänä itseisarvona.

Kouluissa olevien laitteistojen kartoituksessa selvisi, että 90% vastaajien kouluista oli valokuvaukseen tarvittavaa laitteistoa. Myös videokuvaus (77%) ja kuvankäsittely (75%) onnistuivat suurimmassa osassa kouluja. Laitteiston taso ja laajuus vaihteli huomattavasti eri kouluissa. Erityisesti kuvankäsittelyohjelmia kuvattiin useammassa vastauksessa puutteellisiksi. Vastausten mukaan myös kamerat olivat monessa koulussa vanhoja ja ohjelmatkin vanhentuneita.

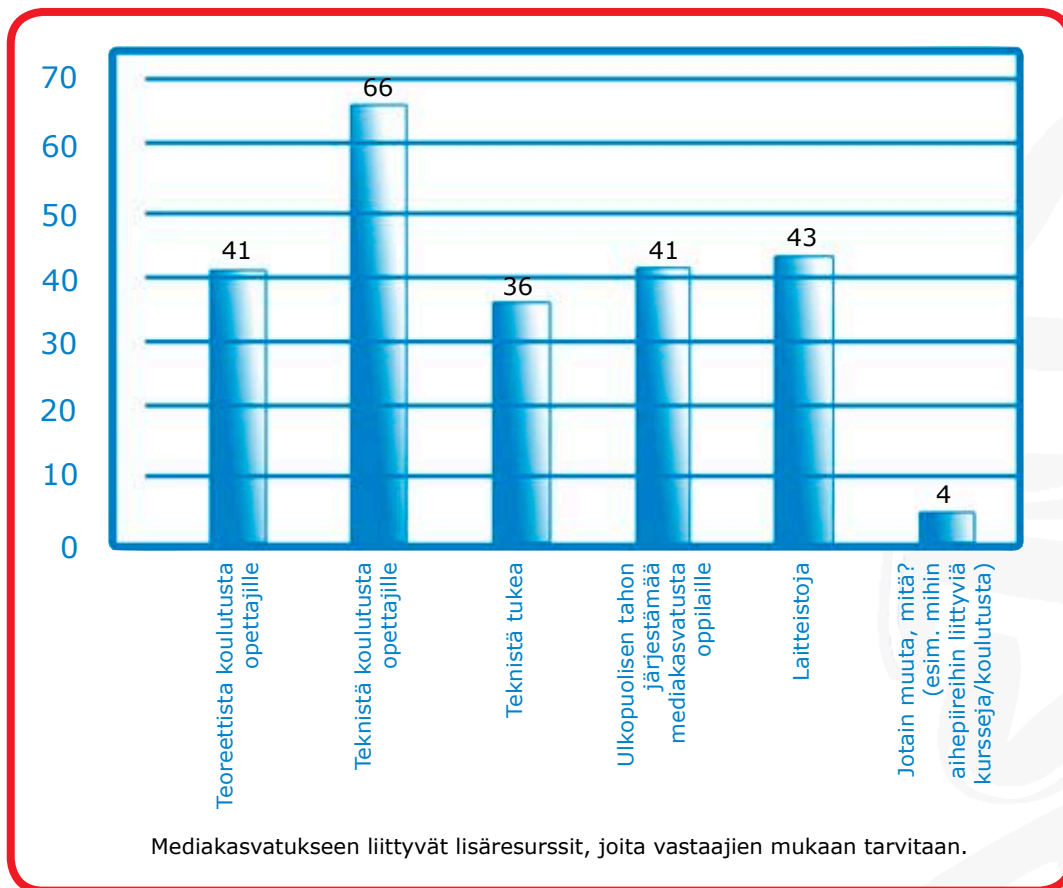
Opettajista vain alle puolet eli 42% oli tutustunut olemassa oleviin mediakasvatuksen oppimateriaaleihin. Näitä valmiita materiaaleja oli opetuksessaan käyttänyt 28,6% opettajista. Tunnetuimpia oppimateriaaleja olivat Koulukino ja Mediamuffinssi. Tämä valmiiden oppimateriaalien vähäinen tunnettuus ja käyttö on huomioitavaa. Olisikin kiinnostavaa selvittää, mistä tämä johtuu.

3.3. Mediakasvatuksen tarpeet

Kun opettajilta tiedusteltiin, minkälaisia lisäresursseja kouluissa kaivataan, oli ensisijainen tarve opettajille suunnattu tekninen koulutus. Seuraavina tulivat laitteistot sekä teoreettinen koulutus opettajille, muut vaihtoehdot koettiin kuitenkin lähes yhtä tarpeellisina.

Internetiin liittyvä mediakasvatus koettiin selvästi tarpeellisimmaksi tällä hetkellä. Seuraavana oli liikkuva kuva, tämän jälkeen painettu media, elektroniset pelit ja viimeisenä äänitteet/radio.

Tämän osion lopussa tiedusteltiin opettajien mielipiteitä Mekastus-hankkeen suunnitelluista toimintamuodoista, joita on esitelty ensimmäisessä luvussa. Mediaviikkoajatusta piti erittäin hyvänä 48,2% vastaajista ja melko hyvänä 35,3%. Melko huonona tai erittäin huonona ajatusta piti vain 4,7%.

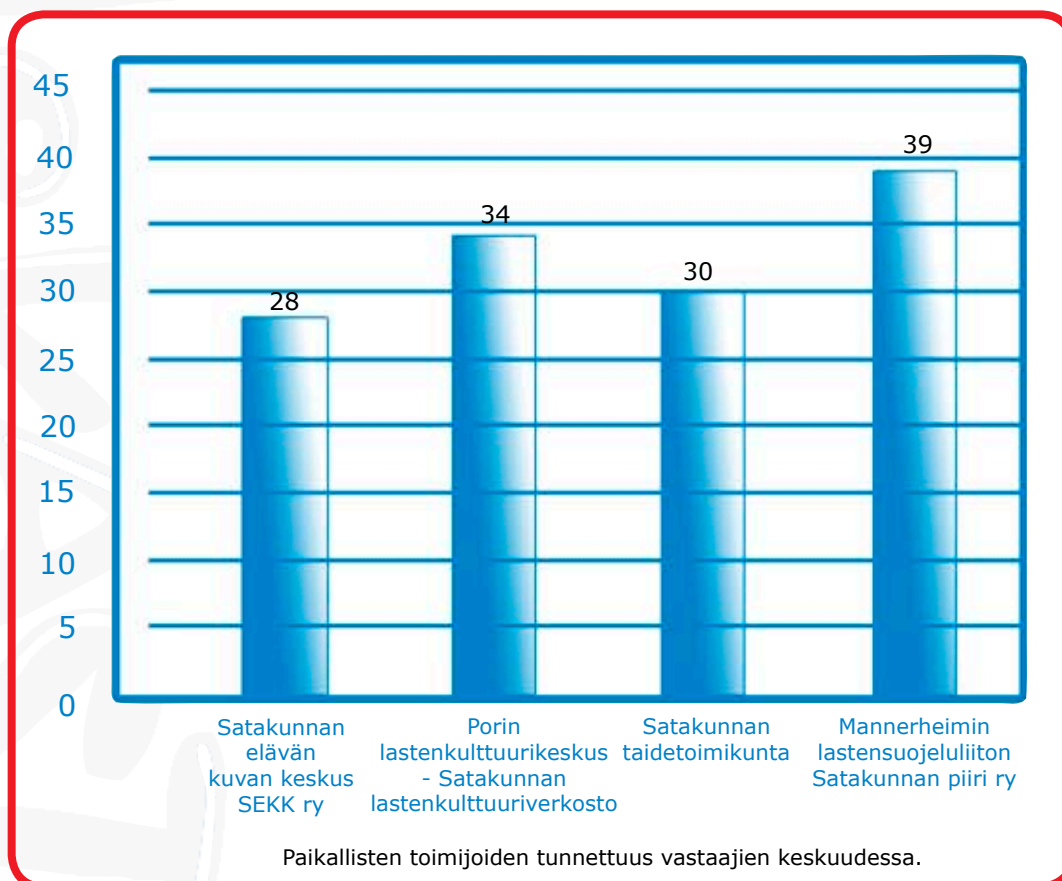
Resurssikoulujärjestelmään ja sen toteutumiseen sen sijaan suhtauduttiin epäilevämmiin. 43,9% vastaajista ei osannut sanoa miten he uskovat resurssikoulujärjestelmän toteutuvan. Erittäin hyvin tai melko hyvin uskoi järjestelmän toteutuvan kuitenkin 39,1% ja melko huonosti tai erittäin huonosti 17,1% vastaajista. Suurin osa vastaajista, yli 65%, piti ajatusta SEKK:sta mediakasvatusosaamisen välittäjänä erittäin hyvänä tai melko hyvänä. En osaa sanoa -vastauksia oli 28,6% ja melko huonona tai erittäin huonona ajatusta piti 4,8%.

Muutamit vastaajat olivat käyttäneet hyväkseen mahdollisuuden kommentoida kolmea edellä mainittua suunnitelmaa. Mielenpitoita oli sekä puolesta, että vastaan. Vaikka ajatuksia pidettiin pääasiallisesti hyvinä, niiden käytännön toteutuminen herätti kuitenkin epäilyksiä. Toiset pitivät mediakasvatusosaamisen ulkoistamista ja keskittämistä hyvänä asiana, kun taas toiset olivat sitä mieltä, että mediakasvatuksen pitäisi olla nimenomaan koulun sisäinen asia. Mediaviikon sovittamista jaksojärjestelmään pidettiin myös ongelmallisena.

3.4. Mediakasvatusalan palveluja Satakunnassa

Tässä osiossa pyrittiin selvittämään, kuinka hyvin vastaajat tuntevat Mekastus-hankkeessa mukana olevia tahoja ja niiden tarjoamia palveluja.

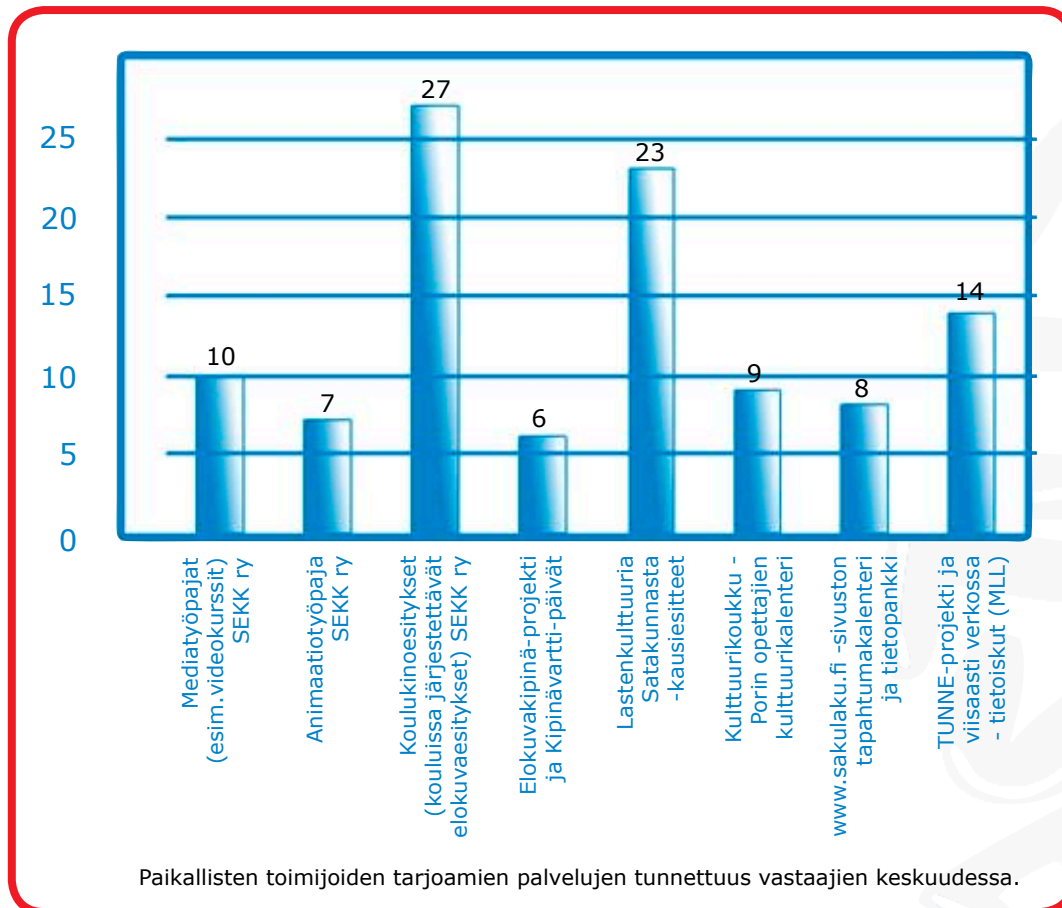
Parhaiten vastaajat tunsivat Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin. Toiseksi tunnetuin oli Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto. Satakunnan taidetoimikunta tunnettiin kolmanneksi parhaiten ja huonoiten tunnettiin SEKK ry. Tunnettuuden kesken ei kuitenkaan ollut kovin suuria eroja.

Eniten yhteistyötä näistä neljästä toimijasta oli kuitenkin tehty SEKK:n kanssa, Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston ja MLL:n Satakunnan piirin kanssa oli tehty seuraavaksi eniten yhteistyötä. Vähiten yhteistyötä oli tehty Satakunnan taidetoimikunnan kanssa.

Kyselyssä pyrittiin selvittämään myös hieman tarkemmin, mitä kaikkia palveluja opettajat tunsivat tai olivat käyttäneet. Koulukinoesitykset tunsivat 53% vastaajista. Lastenkulttuuria Satakunnasta -kausiesitteet olivat tuttuja 45%:lle.

Muut palvelut olivat selvästi vähemmän tunnettuja ja käytettyjä vastaajien keskuudessa.

Lopussa sana oli vastaajille vapaa. Keskeisimmäksi asiaksi vastaajien kommentoissa nousi yhteistyön merkitys. Mediakasvatus itsessään koettiin tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi aihepiiriksi ja Mekastus-hankkeen etenemistä odotellaan kiinnostuksella.

4. Yhteenveto

Vaikka kyselyn vastausprosentti ei alueen opettajien kokonaismäärää ajatellen noussut kovin korkeaksi, voi kyselyn tuloksia kuitenkin pitää suuntaa-antavina. Mediakasvatus tuntuu olevan aihe, joka jakaa mielipiteitä. Todennäköisesti ne, jotka kyselyyn vastasivat, ovat kuitenkin keskiarvoa kiinnostuneempia mediakasvatuksesta. Kyselyn yhteydessä oli mahdollista jättää yhteystietonsa sekä arvontaa, että lisäyhteydenottoja varten. Vastaajista 26 oli jättänyt yhteystietonsa. Heihin otettiin yhteyttä melko pian kyselyn päättymisen jälkeen ja esitettiin mahdollisuutta siihen, että hankkeen projektipäällikkö kävisi keskustelemassa heidän kanssaan henkilökohtaisesti hankeesta. Vain muutama opettaja vastasi tähän yhteydenottoon. Saattaa olla, että yhteydenottoajanakohta (toukokuun loppu) ei ollut paras mahdollinen, koska aika ennen kesälomien alkua on kouluissa kiireistä. Kyselyyn olisi saattanut tulla enemmän vastauksia, jos se olisi tehty jo aikaisemmin keväällä. Projektin alkamisajankohdasta johtuen tämä ei kuitenkaan ollut mahdollista.

Varsinkin avoimiin kysymyksiin tulleista vastauksista päätellen mediakasvatus koetaan vastaajien keskuudessa tärkeäksi asiaksi, josta kaivataan kuitenkin lisätietoja ja -taitoja. Vastauksista kävi ilmi, että vastaajat liittävät tekniikan ja tekniset taidot keskeiseksi osaksi mediakasvatusta. Tekniikka on kuitenkin vain väline, jota voidaan hyödyntää mediakasvatuksessa. Mediakasvatusta voidaan toteuttaa mainosti hyvin vähäisin teknisin laitteistoin ja taidoin. Aiheeseen liittyvissä keskusteluissa on käynyt ilmi, että opettajat nostavat teknisten taitojen hallinnan usein kynnyskysymykseksi koko mediakasvatusta ajatellen. Jos he pelkäävät, että oppilaat hallitsevat tekniikan paremmin kuin he, saattavat he jättää mediakasvatuksen kokonaan pois opetuksestaan.

Mediakasvatuksessa kaivataan selvästi yhteistyötä sekä tukea ja apua tarvittaessa. Ulkopuolisen tahon tarjoama tuki nähdään hyvänä asiana. Toisaalta kuitenkin pyritään siihen, että mediakasvatus juurtuisi koulun sisälle jokapäiväisiin käytänteisiin. Juuri tähän Mekastus-hankkeessa pyritään. Myös tukihenkilöverkosto palvelisi hyvin sitä, että mediakasvatuksen kehitys toimisi myös opettajien sisäisen verkoston kautta, eikä olisi pelkästään ulkoisten toimijoiden varassa. Ilmeisesti opettajat omaksuvat mielellään sellaisia käytäntöjä, joista on jo olemassaolevia kokemuksia ja ne on havaittu toimiviksi käytännössä.

Vaikka Mekastus-hankkeen taustat ovat vahvasti av-mediassa, käy opettajien vastauksista ilmi, että erityisesti internetiin keskittyvää mediakasvatusta kaivataan. Näin ollen Mekastus-hankkeessakaan ei voida ohittaa internetin keskeistä roolia nykypäivän mediakentässä. Toisaalta internet on luontevaa ottaa mukaan hankkeeseen, koska se kokoaa periaatteessa kaikki perinteiset mediat sisäänsä.

Suhtautuminen Mekastuksen suunnitteilla oleviin toimintamuotoihin oli kohtuullisen myönteistä. Erityisesti hankkeen keskiössä oleva mediaviikko-ajatus otettiin vastaan erittäin positiivisesti. Myöskään resurssikoulusysteemiä tai mediakasvatusalan informaation keskittämistä SEKK:een ei tyrmätty täysin. Kyselyssä varsinkin kaksi jälkimmäistä toimintamuotoa oli selitetty melko suurpiirteisesti, joten niiden olemus ei välttämättä ole täysin avautunut opettajille. Mekastus-hankkeen kartoitusvaiheen aikana olisi toivottavaa, että näitä suunnitteilla olevia toimintoja voitaisiin muokata ja edelleen kehittää yhteistyössä opettajien kanssa.

Lähteet

Kotilainen, Sirkku & Sintonen, Sara (2005):
Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet.

Oikeusministeriön julkaisuja 2005:5. Edita Prima Oy, Oikeusministeriö.

Mediataitojen ja -osaamisen kehittämisen toimenpidetyöryhmä (2007):
Ehdotus toimenpideohjelmaksi mediataitojen ja -osaamisen kehittämiseksi osana kansalais- ja tietoyhteiskuntataitojen kehittämistä. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:29. Yliopistopaino, Opetusministeriö.

Opetushallitus (2004):
Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004.
http://www.oph.fi/ops/perusopetus/pops_web.pdf

Satakunnan Elävän Kuvan Keskus SEKK ry
Katariinankatu 18, 28100 Pori
(02) 633 0666, sekk@sekk.fi, www.sekk.fi

